

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

EUROPOS HUMANITARINIO UNIVERSITETO
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
ISTORIJA VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

Dr. Marius Sirutavičius (grupės vadovas), akademinės bendruomenės atstovas;

Doc. dr. Audronė Janužytė, akademinės bendruomenės atstovė;

Neda Rasimavičiūtė, studentų atstovė.

Vertinimo koordinatore – Dr. Ona Šakalienė

2023

Vilnius

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Istorija
Studijų krypčių grupė (-ės)	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis (-ys)	Istorija
Studijų programos rūšis	Universitetinės
Studijų pakopa	Pirmoji pakopa
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (4 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	240 kreditų
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Humanitarinių mokslų bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS	5
2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS	8
2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA	12
2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS	14
2.5. DĖSTYTOJAI	15
2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI	17
2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS	18
III. REKOMENDACIJOS	20
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINMAS	21

I. IŽANGA

Ketinamos vykdyti universitetinių studijų pirmosios pakopos programą *Istorija* (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Europos humanitarinis universitetas (toliau – Universitetas), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos ir jos vykdymo kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi Universiteto pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu ir 2023 m. spalio 18 d. vykusio fizinio ekspertų vizito į Universitetą rezultatais.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo ir jo priedų nagrinėjimo. Programą vertinant buvo vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, tokiais kaip Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika (toliau – Metodika) (patvirtinta Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-149, aktuali redakcija nuo 2022 m. kovo 30 d.), *Istorijos studijų krypties aprašas* (patvirtina Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2020 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. V-1831), Bendraisiais studijų vykdymo reikalavimais (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168) ir kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2023 m. spalio 18 d. vyko ekspertų grupės vizitas į Universitetą, kur ekspertai susitiko su Universiteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, susipažino su Universiteto materialine baze (auditorijomis, biblioteka, kompiuterinėmis klasėmis). Vizito pabaigoje Universiteto atstovai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais. Vertimo eigoje nustačius kai kurių Programos aprašo priedų dalių trūkumą (3 dėstytojų CV ir dviejų Programos dalykų aprašų) paprašyta Universiteto papildomai pateikti šiuos dokumentus. Gavus trūkstamus dokumentus parengtos pirminės vertinimo išvados siūlant pataisyti Programos aprašą per teisės aktuose numatytą 10 d. laikotarpį. Sulaukus Programos rengėjų atliktų pakeitimų Programos apraše, ekspertų grupė įvertino atliktus pakeitimus ir pagal tai papildė Programos vertinimo išvadas.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.*

Apraše apibrėžiamas Programos tikslas – laisvoje nuo ideologinės kontrolės akademinėje aplinkoje rengti plataus humanitarinio išsilavinimo, kritiškai mąstančius, istorijos specialistus, gerai susipažinusius su praeities reiškiniais bei suprantančius humanitarinių ir socialinių mokslų metodines tradicijas iš esmės dera su pagrindine Universiteto misija – skatinti pilietinės visuomenės plėtrą, siūlant humanitarinių ir laisvųjų menų studijas studentams iš Baltarusijos, užtikrinant tarptautinio lygio studijų kokybę.

- *Programos atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimas.*

Apraše (dalis 1.3. Programos atitiktis teisės aktų reikalavimams) konstatuojama, kad Programa atitinka reikalavimus, keliamus pirmajai universitetinių studijų pakopai. Pateikiamas Lietuvos Respublikos teisės aktų sąrašas, kuriais vadovaujantis turėjo būti rengiama programa, tačiau detalesnis atitikties paaiškinimas nėra pateikiamas. Todėl vertinant šį rodiklį tenka remtis kitose Aprašo dalyse ir prieduose esančiais duomenimis. Visų pirma galima konstatuoti, jog programos tikslas, numatomi studijų rezultatai ir programos turinys formaliai atitinka studijų programai keliamus reikalavimus, apibrėžtus *Bendrajame studijų vykdymo reikalavimų apraše* (patvirtintas 2016 m. gruodžio 30 d. Nr. V-1168) ir *Istorijos studijų krypties apraše* (patvirtintas LŠMS ministro 2020 m. lapkričio 24 d. Nr. V-1831). Tačiau pagal pateiktus duomenis sunku įvertinti programos sandaros atitiktį bendriesiems reikalavimams. Apraše laibai painiai išdėstytas ECTS kreditų pasiskirstymas tarp bendrųjų universitetinių ir specialybės studijų dalykų. Vienoje aprašo dalyje nurodoma, kad anglų kalbos studijoms skiriama 12 ECTS kreditų bendrųjų universitetinių studijų dalykų bloke (iš viso šį bloką sudaro 30 ECTS). Kaip atskira dalykų grupė nurodomi bendrieji humanitarinių studijų dalykai (18 ECTS). Vėliau pateikiami specialybės dalykų blokai, kurie kartu su kursiniu ir bakalauro darbu apima 168 ECTS. Ir galiausiai atskira eilute įrašyta „Anglų kalbos studijų dalykai (12 kreditų), Academic English (12 kreditų)“, nenurodant jų vietos programos sandaroje. Studijų plane anglų kalbos studijos (24 ECTS) atsiduria „Humanitarinio parengimo studijų dalykų“ grupėje, kuri apjungia visus ne istorijos specialybės dalykus. Pirmame priede (Studijų dalykų aprašai) anglų kalbos studijos priskiriamos grupei „Bendrieji universitetinių studijų dalykai“. O bendrieji humanitariniai dalykai grupuojami kartu su istorijos specialybės kursais, visą grupę įvardijant kaip „Studijų krypties studijų dalykai“.

Kad būtų galima įvertinti programos atitiktį teisės aktų reikalavimams derėtų atsisakyti studijų dalykų grupavimo įvairovės ir parengti lentelę, kurioje atsispindėtų bendroji programos sandara ir kiekvienai jos daliai skiriamas kreditų skaičius. Ji turėtų atskleisti Programos sandaros atitiktį *Bendrojo studijų vykdymo reikalavimų aprašo* III skyriaus 9.1 ir 9.2 straipsnių nuostatomis: „krypties studijų (įskaitant praktiką ir baigiamojo darbo rengimą) rezultatams pasiekti paprastai skiriama ne mažiau kaip 120 kreditų; bendra numatytų praktikų apimtis turi sudaryti: universitetinių studijų – ne mažiau kaip 15; baigiamajam darbui (projektui) arba baigiamajam

darbui (projektui) ir baigiamiesiems egzaminams (krypčių aprašuose nustatytais atvejais), turi būti skiriama: universitetinių studijų – ne mažiau kaip 15“; „aukštosios mokyklos nustatytooms arba studento pasirinkamoms (gilesnėms tos pačios krypties studijoms, kitos krypties studijų moduliams (dalykams) (toliau – modulis, moduliai, dalykas, dalykai), gretutinės krypties (krypčių) studijoms, pedagoginėms studijoms, papildomai praktikai, skaitmeninės kompetencijos, kitų bendrųjų gebėjimų ugdymui ir pan.) skiriama ne daugiau kaip 120 kreditų“.

- *Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklų kompetencijų ugdymą(-si) įvertinimas.*

Programos specialybės dalykai sugrupuoti pagal skirtingas istorinės erdvės aprėptis. Pirmajame kurse studijuojamos įvairių laikotarpių Baltarusijos istorijos problemos. Vėlesniais studijų metais palaipsniui pereinant į istorinio regiono lygmenį, europinius kontekstus ir galiausiai išsiplečiant į globalaus masto istorinių reiškinių ir įvykių studijavimą. Tokia studijų logika grindžiama nuostata, jog sudėtingėjant istorinei erdvei, sudėtingėja ir studijuojamų praeities reiškinių analizė. Augant erdvei turi augti ir studijuojančių kompetencijos. Jų vystymui skirti ir atskirą dalykų bloką sudarantys istorijos teorijos ir metodologijos studijų dalykai, praktikos bei laisvai pasirinkami dalykai. Išskirtine programos ypatybe galima įvardinti studijų bloką „Regioninė istorija: Vilnius, Gdanskas, Lvovas“. Juo siekiama iš atskirų regiono miestų istorijos perspektyvos pažvelgti į tam tikras kultūrinės ir politinės raidos problemas. Išskirtinumą programai suteikia ir numatomas bendradarbiavimas su Prinsono universitetu, studijuojant globalios ir transnacionalinės istorijos tematiką. Taip įgyvendinamas išipareigojimas studentams sudaryti sąlygas įsilieti į tarptautinę akademinę erdvę. Vis dėlto pagal pateiktą Apraše informaciją sunku įvertinti lokalinės, regioninės ir pasaulio istorijos studijų eigos nuoseklumą. Visų pirma galima pastebėti, kad nėra detaliau aptariama skirtingų dalykų bloką koreliacija, apsiribojant tik bendro pobūdžio teiginiais: „čia viskas, kas jau studijuota, yra įtraukta į platesnį Europos kontekstą“ arba „studentai gaus ne tik naujas žinias ir naujus platesnius kontekstus, bet ir naujus metodus“.

Šio rodiklio vertinimą apsunkina ir nekokybiškai parengti studijų dalykų aprašai. Visų pirma derėtų pastebėti, kad pagal pateikiamos informacijos išsamumą atskirų dalykų aprašai nėra lygiaverčiai. Neretai trūksta tam tikros informacijos, kuri numatyta pagal studijų dalyko programos aprašą. Pavyzdžiui, studijų dalykų aprašuose, kaip „Įvadas į aplinkos istoriją“, „Baltarusijos kultūra ir identitetas: etninė istorija, nacionalizmas ir tradicijų antropologija“, „Antropologinė praktika“ nėra pateikiami studijų vertinimo metodai. Daugumos studijų dalykų vertinimo strategija nėra aiški – nėra išskirtas egzaminas nuo kaupiamojo balo užduočių ir atitinkamai pateikti vertinimo kriterijai. Kai kuriuose studijų dalykų aprašuose nėra nurodyta privalomoji ir pasirinkamoji literatūra, pavyzdžiui, „Pasaulio istorija nuo 1300 metų“, „Baltarusijos intelektualinė istorija (XIX–XXI): asmenybės, idėjos ir tekstai“. Reikia atkreipti dėmesį, kad studijų dalykų aprašuose trūksta naujausių mokslinių publikacijų. Studijų dalykų „Pirmųjų metų seminaras“, „Įvadas į humanitarinius mokslus“, „Trečiųjų metų seminaras: Hermeneutinis seminaras“, „Regioninė istorija: Vilnius“, „Regioninė istorija: Lviv“, „Regioninė istorija: Gdanskas“, „Įvadas į aplinkos istoriją“ aprašuose paskaitų, seminarų ir kt. valandos nesutampa su bendromis kontaktinio darbo valandomis (32 val.). Galiausiai derėtų atkreipti dėmesį, kad Programos ir studijų dalykų aprašuose kai kurie studijų dalykų pavadinimai rašomi

skirtingai, pavyzdžiui, Programos apraše rašoma „Įvadas į aplinkosaugos istorija“, o studijų dalyko apraše – „Įvadas į aplinkos istoriją“. Programos rengėjai turėtų suvienodinti šio studijų dalyko pavadinimo rašybą.

- *Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas.*

Programos studijų plane numatomos kelios galimybės individualizuoti studijas. Studijuojantys gali rinktis dalykus iš universitetinių laisvai pasirinkamų dalykų bloko. Šiam pasirinkimui numatyta 12 ECTS kreditų. Studijų metu galimas dalies specialybės dalykų pasirinkimas. Studentams bus siūlomi 6 specialūs kursai bei dalykai iš OSUN (*Open Society University Network*) studijų dalykų bloko. Pastarajam pasirinkimui skirta 18 ECTS kreditų. Tam tikros pasirinkimo galimybės numatomos priešdiplominėje praktikoje ir renkantis kvalifikacinio darbo temą. Derėtų kaip pasirinkimą numatyti ir kitų užsienio kalbų studijas (pvz., lenkų, vokiečių, lotynų ir kt.), kurios reikalingos darbui su istoriniais šaltiniais. Nėra aišku kaip elgiamasi tai atvejais, kai studentas pasižymi pakankamai geromis anglų kalbos žiniomis ir jam nereikia išklaudyti visų privalomų šios užsienio kalbos lygių. Galbūt nepanaudoti kreditai galėtų būti skirti pasirinkiamiems dalykams, taip išplečiant specializavimosi galimybes programoje.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai atliepia Europos Humanitarinio universiteto misiją ir veiklos tikslus – skatinti pilietinės visuomenės plėtrą, siūlant humanitarinių ir laisvųjų menų studijas studentams iš Baltarusijos.
2. Programos orientacija į skirtingo masto istorines erdves, sudaro galimybę lokalinio ar nacionalinio lygmens istorinius reiškinius studijuoti regioniniuose ir globaliuose kontekstuose. Programai išskirtinumą suteikia partnerystė su užsienio universitetais ir mokslo centrais, atverianti tarptautines studijų perspektyvas.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Derėtų pateikti Programos atitikties teisės aktų reikalavimams pagrindimą pagal ECTS kreditų išsidėstymą programos sandaroje. **Tobulintinas aspektas nėra aktualus po atlikto Programos aprašo pataisymo ir papildymo.**
2. Atskirų studijų dalykų blokų koreliacija nėra aiški, todėl reiktų išsamiai pagrįsti studijų eigos nuoseklumą. **Tobulintinas aspektas nėra aktualus po atlikto Programos aprašo pataisymo ir papildymo. Tačiau programos rengėjams rekomenduojama detalizuoti konkrečiais studijų metais įgyjamų bendrų kompetencijų koreliaciją su paskesnių Programos studijų metų siekiniais.**
3. Studijų dalykų aprašai parengti nekokybiškai, todėl reiktų iš esmės peržiūrėti visų dalykų aprašus ir pateikti visą informaciją, kuri numatyta studijų dalyko programos apraše. **Tobulintina aspektas yra aktualus po atlikto Priedo Nr. 1 pataisymo ir papildymo. Programos rengėjams derėtų testuoti dalykų aprašų tobulinimą, tikslinant vertinimo kriterijus, šalinant korektūros klaidas ir suvienodinant dalykų literatūros sąrašų bibliografinį stilių.**
4. Plečiant studentų galimybes individualizuoti studijas į pasirinkamų dalykų sąrašą derėtų įtraukti užsienio kalbas, kurios reikalingos darbui su istoriniais šaltiniais.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas (pildoma tuo atveju, jeigu ekspertai teikė siūlymą programą taisyti per 10 d.)

Po 10 darbo dienų Programos rengėjai pataisė ir papildė Programos aprašo 1.3. skirsnį lentelę, kurioje pateikiama *Istorijos* programos atitiktis teisės aktams pagal ECTS kreditų išsidėstymą programos sandaroje. Vertinant pateiktą informaciją galima konstatuoti, jog ketinama vykdyti programa atitinka teisės aktų reikalavimus, taikomus pirmosios pakopos studijų programoms.

Papildyta Programos aprašo 1.4 skirsnio dalis „Programos logika“, nurodant studijų eigos lygmenis pagal studijų dalykų blokus. Šis ir kiti papildymai suteikia daugiau aiškumo apie studijų eigą, kiekvienais studijų metais nuosekliai pereinant į vis didesnių istorinių erdvių analizę bei sudėtingesnių klausimų svarstymą. Vis dėl to vertėtų pastebėti, kad vienais ar kitais studijų metais įgyjamos kompetencijos apibūdinamos pernelyg lakoniškai, todėl derėtų jas apibūdinti detaliau.

EHU per numatytą laikotarpį pateikė pataisytus ir papildytus dalykų aprašus priede Nr. 1. Aprašuose buvo patikslinti dalyko pavadinimai, nurodyti dalyką dėstysiantys dėstytojai, papildytos ir patikslintos dalies dalykų studijų atsiskaitymo formos ir studentų pasiekimų vertinimo metodai. Dalykų aprašų kokybė pagerėjo, tačiau tobulintinų dalykų liko. Kai kurių studijų dalykų vertinimo strategija nėra aiški. Daugumos studijų dalykų kaupiamojo balo užduočių ir egzaminų vertinimo kriterijai nėra konkretūs, t. y. neaptariami vertinimo kriterijai 10 balų vertinimo sistemoje, pagal „Europos humanitarinio universiteto studentų studijų rezultatų vertinimo tvarką“ (patvirtinta Rektoriaus 2022 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 01-112). Nors EHU atsiųstame aiškinamajame rašte teigiama, kad patikrintos ir patikslintos kontaktinio darbo valandos, tačiau pasitaiko neatitikimų, kurias galima būtų vertinti kaip neatidumo klaidas. Privalomos ir pasirenkamos literatūros sąrašai taip ir liko parengti pagal skirtingus bibliografinius stilius. Tiek Programos aprašui, tiek priedams reikalingas redagavimas – rašybos, skyrybos, korektūros, kalbos kultūros klaidų taisymas.

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

- *Aukštosios mokyklos, ketinančios vykdyti mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje, įvertinimas*

Ketinama vykdyti *Istorijos* bakalauro studijų programa atveria istorijos krypties studijas EHU. Pradėti šią Programą susidarė objektyvios sąlygos. Pirma, nuo Universiteto įsikūrimo jame dirbo istorikų, tačiau liko nepaaiškinta jų darbo specifika Universitete. Antra, 2007 m. EHU buvo įsteigtas Baltarusijos istorijos studijų institutas, kuris 2020 m. buvo reorganizuotas į Baltarusijos ir regioninių studijų centrą (toliau – Centras). Prasidėjus mokslininkų atleidimams iš mokslo ir studijų institutų po 2020 m. įvykių Baltarusijoje, Centras, pasak Programos rengėjų, galėtų suvienyti istorikus, kurie būtų orientuoti ne tik į Baltarusijos ir Rytų Europos regiono tyrinėjimus, bet ir į istorijos specialistų rengimą. Esama ir tarptautiniu lygmeniu aktyvių mokslininkų, turinčių akademinio bendradarbiavimo patirties su EHU, kurie galėtų dirbti įgyvendinant rengiamą bakalauro studijų programą. Visgi, tenka konstatuoti, kad nėra atskleistos Centro ir ketinamos vykdyti bakalauro studijų programos sąsajos. Trūksta

patvirtinančių empirinių duomenų apie Centro mokslinės veiklos kryptis ir mokslinį įdirbį, kaip jo personalo mokslinės publikacijos siejamos su ketinama pradėti vykdyti *Istorijos* bakalauro studijų programa. Taip pat nėra aptartas ketinamas kviesti Centro mokslinis personalas, t. y. nepaaiškintas ketinančių dirbti Programoje dėstytojų ryšys su Centru, išsipareigojimai vykdyti jo plėtojamas veiklas ir pan. Trečia objektyvi sąlyga – EHU bendradarbiavimo su socialiniais partneriais patirtis. Tai rodo kartu su socialiniais partneriais parengti Programos studijų dalykai (moduliai), pavyzdžiui, „Pasaulio istorija nuo 1300 metų“ ir „Pasaulio istorijos dialogai“ buvo parengti kartu su Prinstono universitetu, „Regioninė istorija: Vilnius“ – su Lietuvos istorijos institutu, „Regioninė istorija: Gdanskas“ – su Antrojo pasaulinio karo muziejumi Gdanske, „Regioninė istorija: Lvivas“ – su Miestų studijų centru Lvive. Reikia pažymėti, kad vizito metu socialiniai partneriai pozityviai atsiliepė apie rengiamą Programą ir patvirtino savo ketinimą įsitraukti į jos įgyvendinimą, išskirdami įvairias bendradarbiavimo formas (bendrų studijų dalykų (modulių) dėstymas studentams, bendri moksliniai projektai, konferencijų organizavimas, vadovavimas studentų praktikoms, vasaros stovyklos ir kt.). Tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad Programos rengėjai neatliko pastarųjų trejų metų (2020–2022 m.) kasmetinio EHU humanitarinių mokslų (istorijos) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos rodiklių analizės ir vertinimo. Būtina atkreipti dėmesį, kad, apskritai, Programos apraše mokslinės publikacijos ir vykdomi tyrimo projektai nėra analizuojami ir vertinami, o tik apsiribojama Programos dėstytojų mokslo publikacijų ir tyrimų sąrašų pateikimais.

Apibendrinant galima teigti, kad aukštosios mokyklos vykdomos mokslo veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo kryptyje įvertinimas nėra tinkamai aprašytas.

- *Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas*

Aptariant mokslinės (taikomosios mokslo) veiklos planus ir programos turinio sąsajas su naujaisiais mokslo ir technologijų pasiekimais, Programos autoriai pabrėžia, kad nauja bakalauro studijų programa atliepia Rytų Europos regione iškilusius iššūkius ir yra parengta atsižvelgiant į istorijos mokslo naujausius požiūrius ir tendencijas, tačiau Programos apraše nėra aptariami ir atskleidžiami istorijos mokslo naujausi požiūriai, tendencijos ir iššūkiai. Dėl prasto lietuvių kalbos mokslinio stiliaus, kai kurie teiginiai nėra aiškūs, ar trūksta paaiškinamųjų argumentų. Pavyzdžiui, „[...] ypatingą dėmesį skiriant praktiniam istoriko – mokslininko darbo komponentui, atvirumui, sąveikai ir eksperimentui, lankstumui ir orientacijai į individualius švietimo poreikius.“ Arba „Regiono istorija įtraukta į platų Europos ir pasaulio kontekstą, atsižvelgiant į tarpžemynines įtakas ir idėjų sklaidą.“ Lieka neaišku, ką Programos autoriai turėjo omenyje. Pažymėtina, kad Aprašo rengėjai nedetalizuoja Programos studijų turinio sąsajų su naujaisiais mokslo pasiekimais, o tik nurodo, kad studijų dalykus skaitys tos srities specialistai ir pateikia tik jų mokslinių publikacijų sąrašą. Taip pat be jokios analizės pateiktas vykdomų mokslinių tyrimų sąrašas, į kurių įgyvendinimą ketinama įtraukti ir būsimus studentus, nepaaiškinant, kaip ir kokia forma studentai galės dalyvauti mokslo tyrimuose. Galima išsakyti keletą pastabų dėl pateikto ketinančių dirbti Programoje dėstytojų mokslinių publikacijų sąrašo. Pateikiamas ne naujesnių nei paskutinių trijų 2020–2022 m. mokslinių publikacijų sąrašas (toliau – Sąrašas). Iš pateikto Sąrašo paskutinių trijų metų kriterijų atitinka 33 mokslinės

publikacijos. Daugiau nei pusė mokslinių publikacijų yra 4 autorių. Nors Programos rengėjai teigia, kad studijų dalykai (moduliai) yra tiesiogiai susiję su bakalauro studijų programoje ketinančiais dirbti dėstytojų mokslinėmis tyrimų temomis, tačiau, peržiūrėjus dokumentus, galima teigti, kad dauguma mokslinių publikacijų iš pateikto Sąrašo nėra įtraukta į Programos studijų dalykų aprašų privalomus ir papildomus literatūros sąrašus. Taip pat nėra aišku, kodėl į Sąrašą pateko kelių mokslininkų, kurie yra Rytų Europos žydų istorijos ir kultūros žurnalo „Zeitschrift“ / „Časopis“ (EHU) ir istorijos žurnalo „Baltarusijos istorinė apžvalga“ redaktorių pareigybės. Programos apraše reikėjo nurodyti, kad minimi žurnalo redaktoriai ketina dalyvauti šioje Programoje. Taip pat neaišku, kodėl į Sąrašą pateko autoriai, kurie nėra Programos dėstytojai. Vizito į EHU metu ekspertai atkreipė Programos rengėjų dėmesį, kad jie neaprašė „2. Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsają“. Išanalizavus dėstytojų CV ir jų publikacijas (2018–2022 m.) ir vizito į EHU metu surinktą informaciją, dėstytojų, kurie ketina dirbti šioje Programoje, mokslinės publikacijos ir moksliniai tyrimai negalėtų būti priskirti prie aukščiausio lygio mokslo produkcijos. Straipsniai daugiausia publikuojami recenzuojamuose mokslo žurnaluose. Dauguma jų nėra įtraukti *Web of Science (Clarivate Analytics)* ir *Scopus* tarptautiniu mastu pripažintų recenzuojamų mokslo leidinių duomenų bazes. Pavyzdžiui, 2021 m. Lietuvos mokslo tarybai EHU humanitarinių mokslų (istorijos) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimui buvo pateiktas 1 (iš 5 mokslinių publikacijų) mokslinis straipsnis, susijęs su Programos dėstytojais, kuris buvo publikuotas žurnale, įtrauktame į *Scopus* tarptautiniu mastu pripažintų recenzuojamų mokslo leidinių duomenų bazes (išsamiau žr. „Lietuvos mokslo tarybos pirmininko įsakymas 2022 m. spalio 28 d. Nr. V-636“. <https://www.lmt.lt/lt/doclib/5no9m5tkihrrzs9d8asmq55ywdn66qun6>). Daugiausia mokslinių publikacijų publikuota rusų kalba. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad kai kurių kitų Programos dėstytojų 5 metų mokslo produkcija ir veikla nėra gausi.

Apibendrinant galima teigti, kad Programos rengėjai, nepagrindžia, kaip Programos studijų turinys siejamas su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Pagrindinis šios Programos išskirtinumas – EHU Baltarusijos ir regioninių studijų centro ir jo mokslininkų bei socialinių partnerių įtraukimas į *Istorijos* bakalauro studijų programos rengimą. EHU mokslininkai ir dėstytojai kartu su socialiniais partneriais galėtų pradėti įgyvendinti naują istorijos krypties bakalauro studijų programą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Reikėtų atlikti pastarųjų trejų metų kasmetinio EHU humanitarinių mokslų (istorijos) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo analizę, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai plėtoti skyrimo mokslo ir studijų institucijoms tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“, su studijų kryptimi susijusioje mokslo kryptyje rezultatais. **Tobulintinas aspektas nėra aktualus po EHU atlikto Programos pataisymo.**

2. Derėtų atskleisti, kaip Programos studijų turinys siejamas su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais. **Tobulintinas aspektas aktualus po Programos aprašo papildymo ir pataisymo, nes nėra atlikta studijų turinio ir naujausių mokslo publikacijų sąsajų analizė. Siekiant atskleisti naujausius požiūrius ir tendencijas istorijos moksle, rekomenduojama įtraukti naujausias mokslines publikacijas į Programos studijų dalykų aprašų privalomus ir papildomus literatūros sąrašus ir kiekvienais metais juos peržiūrėti ir atnaujinti.**
3. Reikėtų pateikti informaciją, kurie EHU vykdomi moksliniai tyrimai, taikomoji mokslo, meno veikla tiesiogiai susiję su Programa. **Tobulintinas aspektas nėra aktualus po EHU atlikto Programos pataisymo.**
4. Derėtų sutvarkyti Programos aprašo ir priedų mokslinį stilių, nes jis neatitinka lietuvių kalbos mokslinio stiliaus reikalavimų.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas (pildoma tuo atveju, jeigu ekspertai teikė siūlymą programą taisyti per 10 d.)

Po 10 darbo dienų EHU pateikė dėl išsakytų mokslo ir studijų veiklos tobulintinių aspektų atnaujintą Programos aprašą. Taip pat atliko 2020–2022 m. EHU humanitarinių mokslų (istorijos) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo analizę, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai plėtoti skyrimo mokslo ir studijų institucijoms tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“, su studijų kryptimi susijusioje mokslo kryptyje rezultatais.

Vertinant atliktas korekcijas dėl EHU galimybių pradėti naują *Istorijos* bakalauro istorijos studijų programą, galima teigti, kad aukštosios mokyklos vykdomos mokslo veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo kryptyje įvertinimas aprašytas argumentuotai.

Vertinant atliktas korekcijas dėl Programos studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo pasiekimais, galima teigti, kad Programos rengėjai jų neatliko, t. y. nepaaiškino, kaip nurodytas ketinančių dirbti Programoje dėstytojų mokslinių publikacijų sąrašas siejamas su Programos studijų turiniu. EHU neatsižvelgė į tekste išsakytas pastabas dėl pateikto ketinančių dirbti Programoje dėstytojų mokslinių publikacijų sąrašo (žr. tekste išsakytas pastabas) ir neatliko studijų turinio ir naujausių mokslo publikacijų sąsajų analizės. Taip pat, peržiūrėjus atnaujintus Programos studijų dalykų aprašus, tenka konstatuoti, kad juose trūksta naujausių mokslinių publikacijų, nors teigiama, kad *Istorijos* bakalauro studijų programa orientuota „[...] į naujausius požiūrius ir tendencijas istoriniame moksle“. Rekomenduojama naujausias mokslines publikacijas įtraukti į Programos studijų dalykų aprašų privalomus ir papildomus literatūros sąrašus ir kiekvienais metais juos peržiūrėti ir atnaujinti.

Vertinant atliktas korekcijas dėl EHU vykdomų mokslinių tyrimų, galima teigti, kad Programos rengėjai paaiškino, kaip nurodyti vykdomi moksliniai tyrimai susiję su Programos studijų turiniu.

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

- *Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.*

Studentų Priėmimas į EHU vyksta konkurso keliu. Jis yra vykdomas, remiantis Universiteto pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų taisyklėmis, kurios yra atnaujinamos rektoriaus įsakymu kiekvienais metais. Priimtos naujos taisyklės yra viešinamos Universiteto elektroniniame puslapyje. Priimant studentą, vykdoma 5 etapų priėmimo procedūra (1) dokumentų pateikimas; 2) dokumentų patikra ir stojančiųjų akademinės kvalifikacijos įvertinimas; 3) kvietimas dalyvauti stojimo konkurse; 4) stojamasis pokalbis su Dalykine komisija; 5) Priėmimo komisijos sprendimo priėmimas. Antroji galimybė stoti į aukštąją mokyklą – per LAMA BPO sistemą. Programos apraše nurodyta, jog stojimo konkurse gali dalyvauti asmenys, turintys ne mažesnę nei 7 (septynių) balų vidurinio išsilavinimo aritmetinį vidurkį bei anglų kalbos žinios yra ne žemesnės nei A2 lygio. Priėmimo komisija sudaro ir pateikia Rektoriui konkursinę eilę. Dalykinė komisija turi pateikti atsakymą ar rekomenduoja priimti, ar nepriimti kandidatą (asmenį) studijoms į Universitetą. Gavus neigiamą atsakymą dėl priėmimo į studijas, kandidatas (asmuo) turi teisę pateikti apeliaciją per 3 d. d.

- *Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.*

Vadovaujantis „Institucinėmis priėmimo į Europos Humanitarinio Universiteto pirmosios (bakalauro) pakopos taisyklėmis“ asmenys, vidurinių ar specializuotą vidurinį išsilavinimą įgiję už Lietuvos Respublikos ribų, įstatymų nustatyta tvarka privalo atlikti ne Lietuvos Respublikoje įgyto išsilavinimo pripažinimo procedūrą. Pripažinimo procedūros aprašą galima rasti Aukštosios mokyklos interneto tinklalapyje.

- *Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.*

Aukštosios mokyklos finansinė parama studentui yra įvairi, tai: a) grantas (stipendija) – mokesčiui už studijas padengti išlaidas arba jos dalį (50% arba 100%); b) departamento stipendija (1200 eurų semestru); c) skatinamoji stipendija (vardinė V. Furs (2000€), A. Lobko, *Friends of EHU*, alumnų); d) socialinė stipendija (123 eurų per mėnesį); e) tikslinės išmokos studentams su specialiaisiais poreikiais; f) skubios paramos stipendija. Taip pat gali būti skiriama finansinė parama studentui dalyvauti mokslo renginiuose, ar rengti tiriamuosius projektus. *Istorijos* bakalauro studijų programoje studentai taip pat galės gauti departamento stipendiją. Departamento stipendijos skirtos skatinti studentus-mentorius, kurie prisiima lyderystę telkdami Universiteto bendruomenę, organizuoja teminius renginius, dalyvauja nacionalinėse ir tarptautinėse konferencijose ir kituose renginiuose atstovaudami Universitetą ir kitaip prisideda prie departamentų veiklos. *Istorijos* programos studentai, kaip ir visi kiti studentai, galės teikti motyvacinį laišką ir dalyvauti konkurse departamento stipendijai gauti. Departamento stipendijos dydis – 1200 Eur. semestru. Pastebėtina, kad siekiant skatinti studentų tiriamąją ir mokslinę veiklą, studentai gali konkurso būdu gauti finansinę paramą dalyvauti mokslo-meno renginiuose. Taip pat, yra rengiami studentų tyrimų projektų konkursai,

kurių metu savo mokslinei veiklai studentai gali gauti išmoką iki 300 eurų per semestrą. Tai puikus būdas skatinti studentus aktyviai įsitraukti į mokslinę veiklą.

Socialinė ir organizacinė parama EHU studentams yra teikiama keliais būdais, t. y. per studentų atstovybę ir studentų reikalų tarnybą. Taip pat aukštoji mokykla yra sudariusi sutartį su šeimos gydytojo klinika, kur studentai gali gauti nemokamas gydymo paslaugas. Remiantis Programos aprašu, Universiteto studentų atstovybė studentams rengia įvairius renginius, organizuoja popaskaitinę studentų veiklą. Ji yra Lietuvos studentų sąjungos narė, aktyviai veikia, atstovauja studentų interesus bei teises.

Psichologinė pagalba Universitete yra teikiama nuotoliniu ir tiesioginio kontakto būdu: studentas gali pasirinkti jam patogų būdą konsultacijai su psichologu. Prireikus studentas psichoterapeutinės ar psichiatrinės pagalbos gali kreiptis į „Fama Bona“ kliniką, su kuria Universitetas yra sudaręs sutartį ir konsultacijos studentams yra teikiamos nemokamai.

- *Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.*

Informavimą apie studijas sudaro tiesioginės ir netiesioginės konsultacijos, informavimas tinklalapyje, virtualioje mokymosi aplinkoje Moodle. Konsultacijos vykdomos dėl studijų proceso, studijų nutraukimo ir atnaujinimo, akademinų atostogų, studijų pritaikymo individualiems poreikiams, mokesčio už studijas, finansinės paramos ar kitais su studijomis susijusiais klausimais. Galima teigti, kad informacija apie studijas ir studentų konsultavimą yra lengvai prieinama bei pakankama.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Teikiamos ne tik finansinės, akademinės ir socialinės paramos priemonės, bet ir kitos, skirtingus studentų poreikius tenkinančios paramos priemonės, kaip pavyzdžiui: nemokami vizitai pas gydytojus (Aukštoji mokykla yra sudariusi sutartis su gydymo įstaigomis), pagalba gaunant vizą.
2. Pasitelkiamos plačios finansinės paramos priemonės, kurios padeda užtikrinti studentų, iš skirtingų socialinių grupių, gerovę. Prie to ypač prisideda įvairaus tipo stipendijos.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Dokumentuose nėra informacijos, ar stojant į šią studijų kryptį prie konkursinio balo pridedami papildomi balai už įvairias veiklas, pavyzdžiui, už dalyvavimą konkursuose, olimpiadose, ir pan.
2. Trūksta informacijos, kaip dirbama su studentais turinčiais negalią: ar yra skiriama daugiau laiko egzamino metu, ar skiriamos papildomos konsultacijos, ar turint disleksiją (skaitymo ir rašymo sutrikimą) pritaikomas šriftas ir pan. Taip pat, aprašo 3.2 punkte „Parama studentams“ nėra nurodyta ar negalią turintys studentai gauna stipendiją ar kitą finansinę paramą.
3. Nepateikta informacija ar studentai turi LSP ar ISIC studento pažymėjimus ir gali su jais gauti nuolaidas viešojo transporto bilietams bei kitoms paslaugoms, kurioms yra taikoma nuolaida turint šią studento kortelę.

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

- *Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.*

Remiantis Programos aprašu, Programoje bus siekiama taikyti įvairaus tipo mokymosi metodus: metodinės ir mokslinės literatūros studijavimą, individualių ir grupinių pranešimų rengimą, esė rašymą, dalyvavimą diskusijose ir kt. Taip pat taikomi ir įvairūs studijų rezultatų vertinimo metodai: testai, rašto darbai. Siūlomas platus spektras mokymosi ir studijų rezultatų vertinimo metodai padės užtikrinti, kad šioje studijų programoje studentas būtų skatinamas tapti aktyviu studijų proceso dalyviu. Savarankiškos užduotys remiasi mokslinės literatūros ir studijų medžiagos studijavimu, paskirtų užduočių vykdymu, ruošimusi seminarams, projektams, egzaminams. Visgi, peržiūrėjus studijų dalykų aprašus, galima konstatuoti, kad daugumos studijų dalykų vertinimo strategija nėra aiški – nėra išskirtas egzaminas nuo kaupiamojo balo užduočių. Studijų dalykų aprašuose nėra nurodyti konkrečios kaupiamojo balo užduoties ir egzamino vertinimo kriterijai (žr. 1 priedą: studijų dalykų aprašai).

Studentai, baigę šią Programą, toliau galės tęsti studijas kitų sričių magistrantūros studijų programose. Apraše nurodoma, kad *Istorijos* programos absolventai galėtų dirbti įvairiose srityse tiek privačiame tiek viešajame sektoriuje, pavyzdžiui: švietimo srityje, bibliotekose, archyvuose, galėtų tapti gidais ir kt.

- *Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.*

Studentams, susiduriantiems su ekonominiais, sveikatos ar kitais sunkumais, kurie gali trukdyti tiesiogiai dalyvauti studijų procese, aukštojoje mokykloje yra suteikiama galimybė studijuoti pagal individualų studijų planą. Universitete taip pat yra tinkamai pritaikyta studijų prieinamumui reikšminga infrastruktūra. Pavyzdžiui, patalpose yra įrengtas liftas ir suteikiama specifinė įranga, kuri padeda užtikrinti, kad studentai, turintys individualių poreikių, galėtų aktyviai įsitraukti į studijų procesą.

- *Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.*

Aukštosios mokyklos akademinio sąžiningumo normas apibrėžia Senato nutarimu patvirtintas akademinės etikos kodeksas. Universitete veikia etikos komisija, į kurią gali kreiptis asmenys dėl akademinio sąžiningumo pažeidimų. Už akademinį nesąžiningumą taikomos atitinkamos priemonės. Plagiato nustatymui skaitmeniniuose rašto darbuose taikoma plagiato patikros programinė įranga. Aukštosios mokyklos biblioteka reguliariai organizuoja mokymus ir konsultacijas, susijusias su rašto darbų citavimo ir akademinio raštingumo reikalavimais. Lygių galimybių užtikrinimas Universitete vykdomas remiantis aukštosios mokyklos patvirtinta Lygių galimybių politika ir jos įgyvendinimo programa.

- *Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.*

Studentas, nesutinkantis su gautu studijų rezultatų įvertinimu, gali teikti apeliaciją aukštosios mokyklos apeliacinei komisijai, kuri yra suformuota iš dėstytojų ir studentų atstovų. Apeliacinė komisija privalo pateikti išvadą per 3 dienas. Universitete egzistuoja apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo tvarka.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Siūlomas platus spektras mokymosi ir studijų rezultatų vertinimo metodų padeda užtikrinti studentų aktyvumą ir įsitraukimą į studijų procesą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

2. Studijų dalykų aprašuose patikslinti vertinimo strategiją, t. y. aiškiai nurodyti egzamino užduotį ir nurodyti kaupiamojo balo užduočių ir egzamino vertinimo kriterijus.

2.5. DĖSTYTOJAI

- *Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas.*

Nuo Universiteto įsteigimo palapsniui susiformavo mokslininkų – dėstytojų branduolys, kuris ketina pradėti įgyvendinti istorijos krypties bakalauro studijų programą. Rengiamoje Programoje numatyta, kad ją įgyvendins 19 dėstytojų, iš jų 7 profesorai (2 kviestiniai), 7 docentai ir 5 lektoriai ir asistentai. Visgi reikia konstatuoti, kad nurodytas profesorių, docentų, lektorių ir asistentų skaičius kelia klausimų. Pagal pateiktus dokumentus Programą turėtų įgyvendinti 21 dėstytojas, o ne 19 (žr. 2 priedą: EHU Programos dėstytojų CV ir papildomai atsiųstas trūkstančių dėstytojų CV (toliau – dėstytojų CV)). Derėtų atkreipti dėmesį, kad Programos apraše ir dėstytojų CV, kai kurių dėstytojų pedagoginiai vardai ir pareigybės nesutampa, pavyzdžiui, Programos apraše nurodoma, kad yra docentas, o CV – vyr. dėstytojas, arba Programos apraše – docentai, o CV – lektoriai. Programos rengėjai turėtų patikslinti dėstytojų skaičių ir suvienodinti dėstytojų pedagogines pareigybes. Atkreiptinas dėmesys, kad apraše taip pat reikalinga nurodyti numatomų Programos studijų krypties dalykų dėstytojų, dirbsiančių ne mažiau kaip puse etato aukštojoje mokykloje, dalį nuo visų numatomų Programos krypties dalykų dėstytojų, kurie pagrįstų dėstytojų sudėties atitikimą teisės aktų reikalavimams. Programos apraše visa tai nėra aišku. Programoje ketina dirbti tarptautinis dėstytojų kolektyvas, turintis pakankamai istorijos mokslo krypties dalykinių ir didaktinių kompetencijų. Remiantis Programos aprašu ir dėstytojų CV, galima teigti, kad didžioji dauguma (15 iš 21) dėstytojų turi humanitarinių mokslų srities (istorijos krypties) daktaro laipsnį, skelbia mokslines publikacijas, pavyzdžiui, per 2020–2022 m. buvo paskelbta 112 mokslinių publikacijų. Didžioji dauguma dėstytojų dalyvauja arba dalyvavo nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose. Keli projektai buvo finansuojami Baltarusijos, Lietuvos ir Lenkijos institucijų, kuriuos finansavo Baltarusijos Respublikos fundamentinių tyrimų fondas, Lietuvos mokslų taryba, Lietuvos užsienio reikalų ministerija, Lenkijos mokslų akademija. 2021 m. projektą „Communist heritage in Belarus and EU countries: problems of interpretation and relevance of preservation“ finansavo *Konrado Adenauerio fondas*. Projektas „Women in Tech“, 2020–2023 m. finansuojamas iš Europos Komisijos (*framework of EU4Digital*). Reikėtų pažymėti, kad tarptautinis projektas „Open Heritage: Organizing, Promoting and Enabling Heritage Re-Use Through Inclusion, Technology, Access, Governance and Empowerment“ 2018–2022 m. buvo finansuojamas iš ES „Horizontas“

programos. Remiantis Programos aprašu ir dėstytojų CV, galima teigti, kad visi dėstytojai turi pedagoginės patirties dirbant Baltarusijos aukštojo mokslo ir studijų institucijose, EHU ir kituose užsienio universitetuose, pavyzdžiui, Prinstono universitete, Mount Holyoke kolegijoje (JAV), Oksfordo, Esekso universitetuose (JK), Freiburgo, Gyseno universitetuose (Vokietija), Varšuvos universitete (Lenkija), Vasilio Karazino Charkivo nacionaliniame universitete (Ukraina). Iš 21 dėstytojų daugiau nei 25 metų patirties aukštojoje mokykloje turi 5 dėstytojai; daugiau nei 15 metų – 11 dėstytojų; daugiau nei 10 metų – 3 dėstytojai; ir daugiau nei 5 metų – 2 dėstytojai. Taip pat pabrėžtina, kad kai kurie iš jų turi analogiškų, kurie numatyti Programoje, studijų dalykų dėstymo patirties. Tai patvirtina, kad dėstytojai turi pakankamai mokslinių ir didaktinių kompetencijų Programoje numatytiems studijų dalykams skaityti. Programą ketinama įgyvendinti baltarusių ir anglų kalba. Remiantis dėstytojų CV, galima teigti, kad 2 dėstytojų gimtoji kalba – baltarusių; 9 – baltarusių ir rusų; 2 – rusų ir baltarusių; 4 – rusų; 1 – anglų; po 1 dėstytoją nurodė, kad gimtoji kalba – ukrainiečių, vokiečių ir lietuvių. Daugumos (15) dėstytojų anglų kalbos žinios – ne žemesnės nei C1 ir C2 lygio. Tai atitinka užsienio kalbos, kuria bus vykdoma studijų programa reikalavimus. Kai kurie EHU dėstytojai turi pedagoginės patirties dėstant studijų dalykus ir užsienio universitetuose.

Apibendrinat galima teigti, kad dėstytojai turi pakankamai mokslinės ir didaktinės kvalifikacijos ir kompetencijų studijų rezultatams, užsibrėžtą Programoje, pasiekti. Visgi reikia atkreipti dėmesį, kad Programos apraše pasigendama pedagoginio personalo kvalifikacijos ir kompetencijų apibendrinimų, apsiribojama individualaus dėstytojo kvalifikacijos ir kompetencijų aptarimu. Programos aprašo ir dėstytojų CV tekstuose yra gramatinių ir stiliaus klaidų, kai kur tekstai pateikiami tik anglų ar baltarusių kalba. Tenka konstatuoti, kad mokslinis stilius neatitinka lietuvių kalbos mokslinio stiliaus reikalavimų.

- *Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.*

EHU didelį dėmesį skiria pedagoginio personalo kompetencijoms tobulinti, kuri yra viena iš esminių Universiteto vidaus kokybės užtikrinimo veiklų. Prioritetas yra skiriamas dėstymo metodų, orientuotų į inovatyvius dėstymo metodų taikymą studijų procese, taip pat ir į studentų orientuotiems mokymo(si) metodams studijų rezultatams pasiekti. Tam Universitetas skiria atitinkamą biudžetą, pavyzdžiui, 2021–2022 mokslo metais buvo skirta 3 tūkst. eurų. EHU yra numatyta tvarka, pagal kurią dėstytojas gali kreiptis finansinės paramos dėl dalyvavimo mokomose kvalifikacijos kėlimo kursuose. Pagal patvirtintą 2020 m. „Pedagoginio personalo skatinimo, motyvavimo ir darbo užmokesčio tvarką“ ir „Pedagoginio personalo veiklos efektyvumo vertinimo tvarką ir kriterijus“ EHU dėstytojai motyvuojami dalyvauti kvalifikacijos kėlimo kursuose, nes tai yra vienas iš dėstytojo veiklos rezultatų vertinimo aspektų, kuris susietas su dėstytojo atlygiu ar finansiniu skatinimu. EHU dėstytojai yra suinteresuoti dalyvauti kvalifikacijos kėlimo kursuose. Programos apraše ir dėstytojų CV nurodoma, kad trumpalaikiuose OSUN tinklo kvalifikacijos kėlimo kursuose dalyvavo 4 dėstytojai. Kai kurie dėstytojai stažavosi užsienio universitetuose, pavyzdžiui, 2021–2023 m. Gyseno universitete (Vokietija); 2022 m. rugsėjo mėn. – 2023 m. kovo mėn. Berlyno universitete (Vokietija); 2021–2023 m. – Brėmeno universitete (Vokietija), 2021 m. spalio – lapkričio mėn. – Leibnico Šiuolaikinės istorijos centre Potsdame (Vokietija); 2020–2023 m. trys dėstytojai stažavosi Vokietijos istorijos institute Varšuvoje (Lenkija). Dalis dėstytojų dalyvavo EHU rengtuose anglų kalbos tobulinimosi ir nuotolinio mokymo(si) kursuose (*Teaching online is easy! In service training course for teachers*). Vizito metu dėstytojai pažymėjo, kad dėl mišrios (auditorinės ir nuotolinės) studijų įgyvendinimo formos (dalis dėstytojų ir studentų gyvena užsienio

valstybėse), ypač didelis dėmesys skiriamas mokymams Moodle aplinkoje. Todėl EHU dėstytojai yra įgudę Moodle studijų aplinkos vartotojai, o jų sukurta studijų aplinka yra patraukli, informatyvi ir gerai vertinama studentų.

Apibendrinat galima teigti, kad EHU yra aiški dėstytojų mokslinės ir didaktinės kvalifikacijos kėlimo sistema (tvarka, finansavimas, tobulinimosi sritys ir būdai) ir ji motyvuoja dėstytojus kelti kvalifikaciją ir tobulinti kompetencijas.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Programoje dirbti numatomų dėstytojų mokslinės ir didaktinės kompetencijos ir kvalifikacija bei užsienio kalbos žinios sudaro sąlygas pradėti įgyvendinti bakalauro istorijos studijas baltarusių ir anglų kalba.
2. Veikianti EHU dėstytojų kvalifikacijos kėlimo sistema (tvarka, tobulinimosi didaktinėse ir profesinėse srityse, finansavimas) gali padėti įgyvendinti Programoje išsikeltus tikslus.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Reikėtų patikslinti numatomų Programos dėstytojų, iš jų docentų, lektorių ir asistentų, skaičių ir nurodyti numatomų programos studijų krypties dalykų dėstytojų, dirbsiančių ne mažiau kaip pusę etato aukštojoje mokykloje, dalį nuo visų numatomų programos krypties dalykų dėstytojų, kurie pagrįstų dėstytojų sudėties atitikimą teisės aktų reikalavimus. ***Tobulintinas aspektas nėra aktualus po EHU atlikto Programos pataisymo.***
2. Derėtų sutvarkyti Programos aprašo ir priedų mokslinį stilių, nes jis neatitinka lietuvių kalbos mokslinio stiliaus reikalavimų.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas (pildoma tuo atveju, jeigu ekspertai teikė siūlymą programą taisyti per 10 d.)

Po 10 darbo dienų Programos rengėjai pateikė atnaujintą Programos aprašą, kuriame patikslino duomenis apie dėstytojus.

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

- *Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.*

Kaip nurodyta apraše ir kaip teko įsitikinti ekspertams vizito į Europos Humanitarinį Universitetą metu, įstaiga turi moderniai įrengtas ir multimedija aprūpintas, bei studijoms pritaikytas auditorijas. Universiteto patalpose įrengtos įvairaus dydžio auditorijos mažoms ir didesnėms studijuojančių grupėms, srautinėms paskaitoms, keletas kompiuterinių klasių, taip pat yra patalpos savarankiškam studentų darbui, praktiniams užsiėmimams, kitoms studentiškomis veikloms. Svarbu atkreipti dėmesį ir teigiamai įvertinti tai, kad universiteto patalpos yra tinkamai pritaikytos studentams su negalia. Be to studentams su regos negalia yra įdiegtos informacijos prieinamumo priemonės, kompiuterinėse klasėse yra specializuoti kompiuterio valdymo įrenginiai. Kadangi reikšminga dalis pedagoginio personalo ir studijuojančių gyvena užsienyje, Universitete ypatingas dėmesys ir finansiniai resursai skiriami nuotolinės virtualios mokymosi aplinkos kūrimui, palaikymui ir tobulinimui, dėstytojų

kompetencijų dirbti virtualioje mokymosi aplinkoje ir vykdyti studijas nuotoliniu būdu tobulinimui. Tai ypač svarbu, nes Universitete plačiai taikomas mišraus mokymo būdas, kai derinamos nuotolinės ir tradicinės studijos.

Nors apraše nėra konkretizuota, kokie bendrieji universiteto išteklių bus pasitelkiami vertinamai studijų programai realizuoti, tačiau galima konstatuoti, jog auditorijų ir specialių darbo ir poilsio vietų pakanka, kad ji būtų tinkamai įgyvendinama. Bibliotekos turimi 681 pavadinimų leidiniai (spausdinti ir elektroniniai) istorijos ir gretimų kryptų tematika taip pat galėtų patenkinti bazinius studijuojančių poreikius. Vis dėlto reiktų atkreipti dėmesį į ribotas bibliotekos galimybes pasiūlyti studentams pakankamai savarankiško darbo vietų skaitykloje. Sudaryta galimybė naudotis spaudiniais ir kitose Universiteto patalpose tik iš dalies išsprendžia šią problemą, kadangi tokiu būdu sunku užtikrinti visavertę darbo aplinką. Tiesa, šis trūkumas kompensuojamas el. leidinių užsakymu, duomenų bazių prenumerata bei studijų medžiagos talpinimu Moodle studijų aplinkoje.

- *Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.*

Programos apraše akcentuojamas virtualios studijų aplinkos nuolatinis atnaujinimas, kuris detaliau buvo pristatytas susitikimo su ekspertų grupe metu. Analogiška bendroji informacija buvo pateikta ir bibliotekos išteklių papildymo klausimu. Susitikimo metu taip pat bendrai pristatyti Universiteto planai išplėsti materialią studijų bazę – nuomotis patalpas, kurios išplėstų auditorijų skaičių. Pagal turimą informaciją sunku pateikti rodiklio vertinimą, nes nepateikti konkretūs duomenys apie naujos programos materialiuosius poreikius, todėl neaišku, kaip atnaujinimai paveiks Programos vykdymą.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Reikalinga studijoms įranga ir numatytos patalpos yra tinkamos ir jų pakanka.
2. Kryptingai plėtojama nuotolinė mokymosi aplinka sudėtingomis geopolitinėmis sąlygomis užtikrina nepertraukiamą studijų procesą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Ribotas darbo vietų skaičius bibliotekoje neužtikrina visavertės studijų aplinkos, todėl siūloma numatyti jų išplėtimą.
2. Materialių išteklių atnaujinimo planai turėtų atliepti naujos programos poreikius.

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

- *Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.*

Apraše pristatyta Universiteto vidinė studijų kokybės užtikrinimo sistema yra gerai apgalvota ir apima visus šios srities vadybos proceso etapus – planavimą, valdymą, palaikymą ir kokybės gerinimą. Aiškiai nurodyti skirtingi atsakomybių lygmenys kokybės monitoringo sistemos dalyviams, numatomas tinkamas vidinio vertinimo periodiškumas. Tiesiogiai už atskirų programų vadybą atsakingi Universiteto akademiniai departamentai (vertinamos programos atveju – Humanitarinių mokslų ir menų departamentas). Tačiau sprendimus departamentų vadovai priima atsižvelgdami į Studijų programos komiteto siūlymus. Pastarajam skiriamas svarbiausias vaidmuo ketinamos vykdyti studijų programos priežiūros ir tobulinimo procese.

Apraše pakankamai išsamiai aptariamos Studijų programos komiteto atsakomybės sritys ir veiklos metodai. Verta paminėti, kad Universitete įdiegta kokybės stebėsenos sistema, skirta studijų virtualioje mokymosi aplinkoje kokybei prižiūrėti. Ši sistema apima reguliarią mokymo medžiagos rengimo ir atnaujinimo stebėseną, studijų vertinimą ir studijų medžiagos vertinimą. Galima konstatuoti, kad studijų kokybės užtikrinimui Universitete skiriami pakankami žmogiškieji ištekliai. Be jau minėtų Akademinio departamentų ir studijų programų komitetų, studijų kokybės užtikrinimo funkcijoms yra numatytos atskiros pareigybės. Universitete Akademinio palaikymo centre yra Kokybės koordinatorius, kuris atsakingas už studijų kokybės užtikrinimo proceso koordinavimą. Kiekvienai studijų programai yra priskirtas kuratorius, kuris planuoja, organizuoja ir kontroliuoja kasdienes studijų programos veiklas, įskaitant studentų ir dėstytojų konsultavimą programos vykdymo klausimais, individualių studijų planų sudarymą ir t.t. Svarbesni klausimai sprendžiami Studijų programų komitete arba Departamento lygiu.

- *Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.*

Apraše aptariamas tiesioginis ir netiesioginis socialinių dalininkų (studentų, socialinių partnerių ir absolventų) įtraukimas į vidinius kokybės užtikrinimo procesus. Tiesioginis jų įsitraukimas bus susijęs su dalyvavimu studijų programos komiteto veikloje, o netiesioginis – per studentų ir absolventų apklausas. Pastarosios kartu su kasmetine dėstytojų atestacija, studentų nuomonės apklausomis, dėstytojų darbo virtualioje mokymosi aplinkoje Moodle vertinimu įvardijamos, kaip vienos iš svarbiausių kokybės monitoringo ir įsivertinimo priemonių. Prie šių priemonių efektyvumo tikėtina prisidės ir grįžtamojo ryšio užtikrinimas socialiniams dalininkams. Vertėtų pastebėti, kad socialiniai dalininkai buvo įtraukti į naujos programos parengimo procesus, o ekspertų vizito Universitete metu, socialiniai partneriai išsakė aiškų palaikymą ketinamai vykdyti studijų programai ir įsipareigojo įsitraukti į jos vykdymo procesus.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Universitete yra sukurta kelių lygmenų studijų programos kokybės monitoringo sistema, kurios dalyviai turi aiškiai apibrėžtas funkcijas. Studijų kokybės vertinimo ir priežiūros procesui skiriami žmogiškieji ištekliai yra pakankami sklandžiam sistemos veikimui.
2. Socialiniai dalininkai yra įtraukti į Programos rengimą, numatyta jų vėlesnė veikla Programos priežiūros ir tobulinimo procesuose.

III. REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos, į kurias aukštoji mokykla turi atsižvelgti per 10 d. d. nuo išvadų projekto gavimo dienos: (pildoma, jeigu, ekspertai teikia siūlymą programą pataisyti per 10 d.d.)

1. Pateikti Programos atitikties Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams pagrindimą pagal ECTS kreditų išsidėstymą programos sandaroje. **Programos rengėjai per 10 darbo dienų pateikė duomenis apie Programos atitiktį teisės aktams. Rekomendacija įgyvendinta.**
2. Atskirų studijų dalykų blokų koreliacija bendroje programos sandaroje nėra aiški, reikalingas studijų eigos nuoseklumo pagrįstumas. **Programos rengėjai per 10 darbo dienų pateikė papildomus paaiškinimus studijų eigos nuoseklumo pagrindime. Rekomendacija įgyvendinta, tačiau reikalingas tolesnis šios srities tobulinimas (rekomendacijos pateiktos).**
3. Atskleisti, kaip Programos studijų turinys siejamas su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais ir pateikti informaciją, kurie EHU vykdomi moksliniai tyrimai, taikomoji mokslo, meno veikla tiesiogiai susiję su Programa. **Programos rengėjai per 10 darbo dienų pateikė papildomus duomenis apie vykdomus mokslinius tyrimus, tačiau neatliko studijų turinio ir naujausių mokslo publikacijų sąsajų analizės. Rekomendacija tik iš dalies įgyvendinta, todėl reikalingas tolesnis šios srities tobulinimas. (rekomendacijos pateiktos).**
4. Pateikti pastarųjų trejų metų kasmetinio EHU humanitarinių mokslų (istorijos) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo analizę, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai plėtoti skyrimo mokslo ir studijų institucijoms tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“, su studijų kryptimi susijusioje mokslo kryptyje rezultatais. (Žr. „Lietuvos mokslo taryba: Kasmetinio mokslo (meno) veiklos vertinimo rezultatai“, 2020 m., 2021 m., 2022 m. <https://www.lmt.lt/lt/mokslo-kokybe/mokslo-meno-vertinimas/kasmetinis-mokslo-meno-veiklos-vertinimas/2885>). **Programos rengėjai per 10 darbo dienų pateikė duomenis apie pastarųjų trejų metų kasmetinio EHU humanitarinių mokslų (istorijos) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimą. Rekomendacija įgyvendinta.**
5. Patikslinti numatomų Programos dėstytojų, iš jų docentų, lektorių ir asistentų, skaičių ir nurodyti numatomų programos studijų krypties dalykų dėstytojų, dirbsiančių ne mažiau kaip pusę etato aukštojoje mokykloje, dalį nuo visų numatomų programos krypties dalykų dėstytojų, kurie pagrįstų dėstytojų sudėties atitikimą teisės aktų reikalavimus. **Programos rengėjai per 10 darbo dienų patikslino duomenis apie dėstytojus. Rekomendacija įgyvendinta.**
6. Peržiūrėti visų studijų dalykų aprašus ir pateikti visą informaciją, kuri numatyta studijų dalyko programos apraše. Juose nurodomos paskaitų, seminarų ir kt. valandos turėtų sutapti su bendromis kontaktinio darbo valandomis ir turėtų būti pateikta aiški vertinimo strategija bei kaupiamojo balo užduočių ir egzamino vertinimo kriterijai. **Programos rengėjai per 10 darbo dienų pateikė atnaujintus studijų dalykų aprašus (Priedas Nr. 1). Rekomendacija iš dalies įgyvendinta, liko keletas svarbių**
- 7.

trūkumų. Todėl reikalingas tolesnis dalykų aprašų tobulinimas (rekomendacijos pateiktos).

Kitos rekomendacijos:

1. Pateikti išsamius komentarus, paaiškinančius, kaip materialių išteklių atnaujinimo planai atlieps naujos programos poreikius.
2. Sutvarkyti Programos aprašo ir priedų mokslinį stilių, nes jis neatitinka lietuvių kalbos mokslinio stiliaus reikalavimų.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINMAS

Europos Humanitarinio universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Istorija* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	2
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	3
3	Studentų priėmimas ir parama	4
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	3
6	Studijų materialieji ištekliai	3
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	4
	Iš viso:	22

1-Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos.)

2-Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti).

3-Gerai (sritis plėtojama sistemiškai, be esminių trūkumų.)

4-Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų).

5-Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje).

Ekspertų grupės vadovas:

Dr. Marius Sirutavičius